

Margrethe Vestagers båltale

Taler

Margrethe Vestager
Medlem af Folketinget for
Radikale Venstre

Dato

23. juni 2011

Sted

Kildefesten i Svaneke

Tak for invitationen til at komme og tale på denne dejlige og specielle aften.

Skt. Hans aften er speciel - vi fejrer lyset med bål, sange og samvær. Vi samles på tværs af de ting, der ellers nok kan dele os op til hverdag. Vi synger vort fædrelands sange. Vi lytter til hinanden, taler med hinanden. Glæder os over de unge, som har gjort deres uddannelse færdige - de springer ud. Nogle er færdige med folkeskolen og skal videre efter sommerferien på en ungdomsuddannelse. Andre er blevet studenter eller svende. De har gjort, hvad vi forventer af dem: gjort sig dygtigere, læst, arbejdet med stoffet, fået indsigt og viden, dannet sig som mennesker i samspillet med deres undervisere og med hinanden. De er så klar!

Hvad er det så for et land, som de nu for alvor begynder at tage medansvar for?
Hvad er det for et land, som vi står midt i?

Det er et land, som er udfordret. Vi er udfordret. Og det gælder både økonomisk og i vores forståelse af, hvem vi er i forhold til vores omverden - også vores nære naboer.

Økonomisk står vi i en situation, hvor opbygningen af gæld og kommende mangel på arbejdskraft nok er blevet mindre (på grund af aftalen om højere pensionsalder og afvikling af efterløn). Men vi stifter stadig gæld hver eneste dag. Mange af de unge, som netop har gjort deres uddannelse færdig, vil opleve, at de ikke kan finde et job. Det halter med at skabe jobs. Virksomhederne flytter deres produktion eller finder nye underleverandører i andre lande, hvor de også er dygtige og omkostningerne mindre. Udfordringen er med andre ord: Hvad skal vi leve af?

Der er mange tekniske svar på spørgsmålet om, hvad vi skal leve af. Men der er også et svar, der ikke handler om teknik. Det handler om mennesker. Om at vi som mennesker skaber forandringer gennem den måde, vi lever på.

Danmark har været udfordret så mange gange før. Eksempelvis da prisen på korn faldt og smørret havde for dårlig kvalitet. Ingen havde alene råd - eller mælk nok for den sags skyld - til datidens nyeste teknologi: Centrifugen. I stedet for at den rigeste alligevel købte den og gjorde andre til sine underleverandører, fandt de på noget andet. De fandt på andelsbevægelsen. De lavede en forening, hvor hver mand havde sin stemme, og hvor man afregnede efter, hvor meget mælk man leverede. Alle havde lige indflydelse, men det kunne betale sig at levere mere.

De opfandt ikke centrifugen, men de opfandt en genial måde at organisere sig på - så de virkelig fik gavn af den nye teknologi. Det blev ikke kun til andelsmejerier. Det blev til brugsforeninger og slagterier, minkavl og vindmøllelaug. Det blev til et Danmark præget af bevægelser og foreninger. Nok

med stærke formand og -kvinder, men frem for alt med stærke medlemmer. Fordi det gør en forskel, når man er med til at bestemme.

I 1882, da andelsmejeriet åbnede, havde vi haft demokrati i knap 30 år.

Jeg tror, at grunden til at de fandt på det, var demokratiet. Det var jo sådan set demokrati, når der er gensidig respekt. Når hvert menneske tæller lige meget. Når man må sige, hvad man vil og synes at andre skal have og bruge samme rettighed.

Det smør, der kom ud af andelsmejeriets centrifuge, var af god kvalitet. Så god kvalitet, at det kunne sælges uden for landet grænser. Og det har vi så i stort og småt levet af siden. Danmark er en lille, åben økonomi, og vi lever af, at andre vil købe vores varer. Og de varer er der mange af - fødevarer i alle afskygninger, vindmøller, spil og film, design og maskiner. Vi er blevet rige af at butikken har åben. Ikke af at den lukker. Hvem kan købe ind i en lukket butik? Danmark skal være et sted, hvor der er værd at komme - og som er værd at rejse ud fra for at få nye erfaringer, indsigter og ideer med hjem.

Ligesom problemerne i vores moderne verden er grænseoverskridende, så er mulighederne det også. Og grænseoverskridende muligheder får vi mest ud af, hvis vi bruger dem sammen. Jeg ved godt, at det en meget lavtflyvende erfaring, men den er stadig rigtig: Sammen er vi stærke. Og styrken kommer ikke af at være ens, men af at kunne noget forskelligt, så vi kan meget mere sammen, end vi kunne hver for sig.

Det er jo ingen kunst at sige, hvad man vil på en øde ø. Du kan råbe eder, forbandelser og håne lige så tosset du vil - hvis ingen hører det, har det ingen konsekvenser. Du er bare alene med dit skrigeri. For at noget bliver en værdi - noget vi synes er vigtigt - så kræver det, at vi er flere. At vi laver et samfund. Du er ikke fri, hvis du er alene. Så er du bare alene. Først når du lever sammen med andre, kan du afprøve, om værdierne er noget, der bliver til virkelighed i hverdagen. Det er jo åbenlyst ikke noget ved ytringsfrihed, hvis der ikke er nogen, der lytter. Der er ikke noget ved friheden til at samle sig, hvis der ikke er nogle at samle sig med. Det er i samspillet med andre mennesker - og især i samspillet med dem, der har magten, at frihed kan blive til levende hverdag.

For en uge siden var jeg også på Bornholm: Til Folkemødet i Allinge. Der var taler, debatter, diskussioner, blev stillet spørgsmål og kommenteret. Der blev mumlet i krogene, hvisket ved siderne og grinet og leet. Der var jordbær på tilbud i Brugsen, en kajkant at sidde og spise dem på - og mennesker at være sammen med. Det var en stor og god oplevelse - en demokratisk oplevelse: Ytringsfriheden blev brugt, forsamlingsfriheden, fraværet af censur - og den grundlæggende, gensidige respekt var tilstede.

Det har taget os mange, mange år at opbygge vores demokrati - det tog os over 60 år fra de første mænd fik stemmeret til kvinderne kom med.

I går ved jeg i Benghazi. I Libyens næststørste by, hvor det nationale overgangsråd har sæde - hvor Gadaffi har tabt, og oprørerne vundet.

Udenrigsministeren havde sammensat en delegation af repræsentanter for hvert parti. Vi var dernede netop for at tale med de mennesker, som vil tage ansvar for overgangen til et nyt Libyen. Et demokratisk og frit Libyen.

Vi mødte hvad der svarede til os selv: Medlemmer af parlamentet. Vi stillede dem spørgsmål, og de svarede - åbent og nogle gange søgende og meget oplysende - på spørgsmål om, hvordan det skal være efter Gadaffi, om kvinder stilling og om de indefrosne midler, som de ikke har adgang til. Og de spurgte os: Vil I hjælpe os med at hjælpe de kvinder, som systematisk er blevet voldtaget af Gadaffis styrker? Hvad tænkte I, da I hørte om vores revolution? Da Gadaffi havde tabt var der ingenting. Intet. Alt har de skullet bygge op selv. Og det er de i gang med.

Der var en, der spurgte dem, om det kan lade sig gøre - kan Libyen blive frit og demokratisk? Det var formanden Jalil, der svarede. Han sagde nogenlunde dette her: Da der var krig i Jugoslavien, kom Danmark med til EM på afbud. I var undervurderede, og det var jo sådan set ikke meningen, at I skulle med. Jeg heppede på jer. I spillede. Og vandt! Der kan ske uventede og utrolig ting, sagde han og smilede.

Der kan ske uventede og utrolige ting.

I deres mediecenter holder de blandt andet en facebook-side med internationale nyheder om Libyen ved lige - finder de en historie på engelsk, så oversætter de

den til arabisk, så langt, langt flere kan få adgang til den. Væggene var fyldt med karikaturtegninger af Gadaffi. "Vi vidste ikke, at nogle kunne det," sagde en af dem, der fulgte os rundt. "Med vores revolution kom karikaturerne også." Pludselig kunne man ytre sig.

Jeg spurgte en ung pige, hvad hun lavede. Hun var i gang med at finde ud af, hvilke foreninger, der var dannet rundt omkring. Hun havde ikke vidst, hvad en forening var. For det var jo ikke tilladt - og der var 17 efterretningstjenester til at tjekke, at man ikke lavede foreninger.

De er ligesom os.

De ønsker sig frihed, demokrati, et sundhedsvæsen, der fungerer.

Vi har og vi har haft vores kampe i Danmark. Det er deres kamp. Vi kan hjælpe og støtte, men det er deres kamp for det Libyen, som de gerne vil have. Jeg tror, at de vil vinde den, og at de langsomt, men sikkert, vil opbygge et demokrati. I deres land.

Der er også mange, mange forskelle mellem borgerne i ørkenlandet, hvor der kun vokser noget dér, hvor der bliver vandet – og her, hvor der bliver "vandet" hele tiden. Men i stedet for at remse forskellene op og bruge dem som byggesten i muren mellem dem og os – så kan vi se på det, som vi er fælles om:

Menneskerettigheder fordi vi er mennesker og er født lige og frie.

”Menneskerettigheder” – det lyder højstemt og abstrakt, selv for en tale ved Skt. Hans. Men det er hverdag. Det er den gensidige respekt. Friheden til at sige, hvad man mener. Friheden til at være sammen med dem, man vil. Retten til at leve sammen med ens familie.

Så nok er Danmark udfordret. Men det har vi været før. Og det kan vi løse - hvis vi gør det sammen og med forskellene mellem os som styrken. Og når vi kan samles om bålet, kan vi også samles om de problemer, som vi kan løse i fællesskab.

Der er ikke længe til valget, men i aften samles vi uden om de politiske skel for at fejre sommeren, lyset og samværet.

Tak for ordet.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Båltale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/margrethe-vestagers-baltale-2011>